

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 16. avgusta 1920.

Št. 181.

Vladna kriza že zopet v stagnaciji.

Spori radi razdelitve portfeljev. — Rusko-poljska pogajanja. — Prihod čehoslov. zunanjega ministra.

Ben Abeha:

Nova mirovna konferenca.

Dogodki, ki so se začeli z letom 1914. vrstili s tako mrzlično brzino preko naših strmečih oči, da smo jim komaj sledili, se še danes niso izčrpali. Mislili smo pač, da po porazu centralnih držav in po zmagi aliirancev in asociirancev nastopi zopet doba miru, normalnega dela in življenja; toda ta naš up je bil prazen. Zmaga aliirancev in asociirancev nam ni prinesla miru, prinesla nam je le še nove boje. A kar je še hujše, ni nam prinesla pravice, po kateri smo hrepeli brez izjeme vsi, od premagancev do zmagovalcev in nevtrancev. V letih najhujše grozote smo spoznali, da nam zamore prinesli mir edinole čista in nesebična pravica in ravno radi tega, ker se mir v Parizu ni sklenil na podlagi te pravice, še danes, dve leti po zmagi aliirancev in asociirancev, nimamo miru.

Leta 1918, neposredno po porazu centralnih sil smo zrl z otroško-naivno vero v postavno velikega moža, ameriškega predsednika Wilsona. Ta Wilson nam je obetal postati nov Mesija. Toda kako smo se varali. Kakor senca je izginil ta veliki mož; in

Fran Podgorjan.

V Švici Korotana.

(V spomin na planinski tabor na Obiru 15. avgusta 1920).

So gotovi dnevi v življenju vsakogar, ki mu nehote vzbujajo misli na gotove dni, ko se oživljajo v grobu naše duše speči dozdevno mrtvi — spomini. Jaz n. pr. imam v svoji duši mnogo, mnogo takih ob gotovih dneh navidez mrtvih pokopanih. Nekdaj, ko sem bil še mlad, sem tako brezmejno ljubil eno najslajšo mi drago, za katero sem dostikrat tvegati tudi življenje in ki mi še zdaj v jeseni življenja prenapolnjuje srce in dušo — to so moje slovenske planine.

In ravno 15. avgust je eden tistih dni, na katerega me veže največ spominov na mojo drago. Pred 23. leti, mislim, sem se pod vodstvom našega planinskega staroste, očeta Kadivnika prvič poklonil jugoslovenskemu kralju planin — Triglavu. Že takrat so me opozorili tudi na orjaka sredi Švice Korotana, na Obir. Ali vse moje hrepenenje, da se tudi ž njim seznanim, je ostalo do letošnjega 15. avgusta neizpolnjeno. Z veseljem sem torej sprejel vabilo naše mariborske podružnice SPD na prvi jugoslovenski planinski

danes pričā o njem samo še trpek spomin in po najnovejših njegovih delih nimamo za njegovo tragiko niti pomilovanja več. Če bi bil ostal dosledno in trdno zvest svojim načelom, bi ostal v naših očeh še vedno velik, čeprav bi bil odstopil z mirovnega bojišča kot premaganec, toda tega ni storil. Ko je uvidel, da ne more zmagati resnično, je hotel zmagati vsaj iluzorično. To nam potrjuje njegov boj za Zvezo narodov, ki je v sedanjih obliki in pod sedanjimi pogoji eden največjih nesvorov in nesmislov, kar jih je kdaj zagledalo luč. Toda on se še vedno krčevito oklepa te Zveze narodov, edinega, kar mu je še ostalo, čeprav to, kar brani ni zla, ampak čisto navaden, ogaben, do kosti kompromitiran in z blatom egoizma in imperijalizma pomazan surogat. V tej svoji borbi za ta surogat je ta prej častitljivi starec ogaben tragikomik. Še bolj ogabna je njegova borba za razne mirovne pogodbe, katerim hoče priboriti veljavo kljub temu, da bijejo najbolj v obraz ravno ona načela, ki jih je on proglasil za tako sakrosanktna. Wilsona iz leta 1918 ni več. Današnji Wilson je le še njegova lastna, žalostna karikatura. Istotaka karikatura pa je tudi mir, katerega so s tako učenimi obrazi šili po raznih mirovnih kon-

tabor na tem skalnatem velikanu. V soboto popoldne nas je odrinilo iz Maribora 24 na Železno Kaplo. Spotoma smo narastli do številke 36, izmed katerih se je, mislim, samo ena najmlajša planinska praktikantinja skujala. Ne vem če se je vstrašila obirskega velikana, ali so jo ovlašili spomini na turške čase, katerih je — namreč spominov — na podnožju Obira vse polno; ali je bilo še kaj drugega. Skratka zaostala nam je v Železni Kapli brez prvega planinskega krsta.

Za mnoge izmed nas je bila prva zanimivost ozkotirna železnica, ki veže postajo Velikovec-Sinčavas z Železno Kaplo. Stephenson bi našel tu še svoj original. Za večino nas je bilo vse kar smo videli na poti novo, zanimivo. Postaje: Dobrlavas, Goselnas (z jezerom), Žitaravas, Miklavc, Rebrca in Železna Kapla. Ravan od Žitaravas prehaja proti Rebrci v jugovzhodno Švico Korotana. Stephensonov original puha navkreber, bruha iz žrela cele snope žarečih isker in se ob strmih soteskah zvija, kot bi ga lomila morskā bolezen. Kaj hočete, je pač — lokal-ekspres. V divjih tesnih Rebrce stoji tovarna papirja, ki je baie ravno ta dan prešla v slovenske roke. Tabor, razvaline, spomini iz turške dobe; tu so iz Štajerske prodirajočim

ferencah modri možje à la Lloyd George, Clemenceau, Sonnino itd. itd.

Za zločinom sledi vselej, prej ali slej, kazen; toda da bo kazen za mirovni zločin antante sledila tako kmalu, tega pač nismo pričakovali. In vendar se je zgodilo. Kazen se bliža z jadrnimi koraki, uro za uro trka bolj odločno na zapadne duri konferencarjev. Na vzhodu je vstal orjak, vstala je velika, zmagovalna misel, ki je prevzela dedščino pokojnega Wilsona 1918, da jo uresniči, izpolni v praksi.

Rusko-poljska borba se bliža svojemu srečnemu koncu — Poljska, ekspozičura antante na skrajnem vshodu se drobi in čez nekaj dni, morda že čez nekaj ur bo zavladal v ponosni Varšavi ob Visli sovjet poljskega proletarijata. Ta poraz poljskih antantovcev pa ne pomeni le poraza njih samih, ampak poraz vseh antantovcev skupaj. Rusija pa najbrž tudi po tej zmagi ne bo mirovala. Njene armade se bodo obrnile na jug, preko Besarabije in Karpatov. Antanta pa, ki je danes brez moči napram tej novi sili na vzhodu, bo tedaj še bolj brez moči.

Pametni politiki so ta položaj že spoznali. Čehoslovaki se že otesajo dosedanje suženjske pokorščine korumpiranjem zapadu,

Turkom zajezili pot ter jih kot miši potopili v zaježenem gorskem potoku. Soteska in tesni ob Rebrci me spominjajo z lokal-ekspresom vred na partijo od Ala proti Rivi, samo da se tu v naši Švici ostreje pojavlja visokoplaninski značaj divjeromantičnih zelo ozkih tesni. Ob vhodu v Kaplo stoji cerkva Device Marije v Trnu; tu so — kdor verjame — Korošice same s pomočjo Marije, ki se je z brzimi vranči pripeljala iz Rima, prepodile turško golazen. V ta spomin je bilo ravno za naš obisk Obira veliko »žeganje«.

Železna Kapla (555 m visoka), mali raj sredi korotanske Švice, znamenito, žal premalo znano izhodišče za zlete, zlasti na Savinjske planine, prehod preko divnega letovišča in kopaljšča Bela in Jezerski vrh, Jezersko, Kokro, Kranj, ob enem prehod v Solčavsko dolino, najbolj znani pristop na Obir, v bližini polno divnih izletov, malo izrabljene vodne moči za večja podjetja; zdravilen vrelec »Carinthia« (poln litijona, malo znan), zemlja polna rude, spomin starih fužin, lastna elektrarna, graščina in veliki gozdovi grofa Thurna, sedež par milijonarjev, pomemčurjen trg sredi pristno slovenskega življa. Več vam o Železni Kapli ne morem povedati. Zakaj zvečer ko smo dospeli in se

istotako pa tudi Avstrijci in Nemci in — celo Romuni. Ruski »begunci« na Čehoslovaškem in tudi v Beogradu so po večini prišli k pameti ter so sklenili, da se vrnejo nazaj domov v Rusijo.

Tem zmagam zapada pa bo prej ali slej sledila — nova mirovna konferenca. Mirovna konferenca, ki bo pometla z vsemi ogromnimi skladnicam kupčijskih, kapitalistično-imperijalističnih »mirovni« pogodb. Vsa ona vprašanja, ki so se obravnavala dve dolgi leti brez uspeha na tej nesrečni mirovni konferenci se bodo obravnavala še enkrat ter se bodo rešila, ne glede na to, kako so se rešila na pariški. Mi, Jugoslovenci pa upamo, da bo ta nova mirovna konferenca znala drugače presojati naše pravice, kakor jih je presojala sedanja. Toda to je odvisno v prvi vrsti od nas samih.

Dogodki se vrste z mrzlično hitrico in le kdor se vrti s temi dogodki, kdor z njimi tekmuje in se ne da od njih prehiteti, le ta ne bo prišel nepozno. Ne bomo apelirali na naše diplomate, naj to upoštevajo, bilo bi škoda časa, papirja in črnila, kajti iz izkušenj vemo, da bodo prespali tudi najvišji klic; apeliramo pa na naš zaveden jugoslovenski narod, naj bo on na straži, da v slučaju potrebe, popreči zločin, ki bi ga ti diplomati nad našo državo skušali izvršiti s tem, da bi hoteli tudi v zadnji uri čez drn in strn za antantovci v prepad, kakor je šla — Poljska.

Dnevne vesti.

Korupcija z deklaracijami? Državna policija je prejela obvestilo, ki je od naše strani potom informacij na merodajnem mestu deloma izpopolnjeno, o nastopnem, za javnost zelo važnem slučaju: Na kolodvoru v Mariboru čaka na stotine voz, tri prenapolnjena skladišča na carinanje. Odkar je osrednja vlada na pritisk prizadetih strank bila prisiljena ta važni obmejni carinski urad očistiti predrznosti uradnikov, ki so stranke z brutalno silo ozir. s surovimi žalitvami metali ven in igrali po zabavalniških vlogah velikih gospodov, ne zadene uradništva krivda na zakasnelosti postopanja s carinskimi posli ter s tem v zvezi stojičim vničanjem milijonske vrednosti blaga. Kriv je temu zastareli sistem, ki se vkljub vsem teoretičnim reformam v praksi še vedno izvaja. V novjšem času se je temu sistemu pridružilo še drugo, dozdevno iz Beograda na skrivaj podpirano zlo: Doslej je železniška uprava posredovala pri deklariranju uvoza ozir. izvoza. To posredovanje se je vršilo brezplačno in le v korist

trgovini ozir. strankam in konsumentom. V novjšem času pa carinarna odklanja to posredovanje ter zahteva, da se stranke poslužujejo neke tozadevne privatne agenture, ki se je le vsled osredovanja ministrstva pojavila v Mariboru. Da agentura ne more delati zastoj, to je jasno. Ali kakor je v več slučajih ugotovljeno, si zaračunuje ogromne honorarje za delo, ki je odpravljeno dostikrat v nekaj minutah, ker vodstvo carinarne to agenturo očitveno podpira ozir. protežira. Ta agentura zaračunava: za kosovno blago po 40 din., za vozni naklad 100 din., za komplicirani naklad do 1000 din. To so stroški samo za posredovanje pri deklaraciji. Kje so potem stroški za ležarino za blago, ki stoji po mesece na kolodvoru ali v skladiščih, če se med tem časom ne vniči in spridi. In še nekaj: Svojčas je bilo razglašeno, da se dobije — tiskovine za deklaracijo samo pri državni štamparni v Beogradu komad po 25 parov. Teh tiskovin pa ne dobijo ne stranke, niti železniški uradi, pač pa jih ima v zalogi zgorej omenjena privatna špedicijska agentura — od kod? tega ne vemo. Pač pa se je doznalo, da jih prodaja po 4 dinarje komad — torej gotovo z lepim dobičkom. Če ima kdo v Beogradu interesa, da agentura za posredovanje pri carinskem uradu v Mariboru dobro uspeva, je to njegova privatna stvar. Dolžnost vlade pa je, da nemudoma poskrbi, da radi dobička privatnega podjetja ne smejo tako kruto trpeti interesi trgovine in občinstva. Nujno potrebna je duhu časa primerna reforma carinarne posebno tu v Mariboru, ker dosedanja praksa mora neizogibno dovesti do katastrofe za trgovino in občinstvo in morda tudi za tiste, ki so za sedanje nevzdržno poslovanje odgovorni. Kar se pa tiče posredovanja deklaracij, naj bo strankam dano na prosto voljo ali se poslužujejo dragocene privatne agenture — toda brez protežiranja od strani carinarne, ali naj se to prepusti železniškemu uradu, kakor je bilo doslej. Red mora biti!

Shod komunistov prepovedan. Za včeraj dopoldne določeni shod komunistov, ki so razširjali po mestu vabila tudi samo v nemščini, je bil iz doslej neznanih razlogov prepovedan. Kakor se nam od več strani zatrjuje, se pod krinko mariborskih komunistov skrivajo najbolj zagrizeni nemški nacionalci, ki v zadnjem času svojih nesocialističnih načel ne morejo več tako kot svojčas uveljavljati v jugoslov. soc. demokratični stranki.

Brezalkoholna gostilna. Nedavno smo objavili željo mnogih zasebnih nastavljenecv, naj bi se v Mariboru ustanovila brezalkoholna gostilna, kjer bi gostje tudi kot stalni abonenti dobivali dobro, poceni hrano. Da je tako podjetje tudi v Mariboru mogoče, to nam dokazuje uradniška mensa, ki pod sedanjim vzornim vodstvom zelo povoljno uspeva, ki pa po svojem namenu in omejenih razmerah seveda ne more biti za vse. Naše gostilne brez izjem so že pozabile, da ima vsak gost zakonito za-

vsak mi je svojčas spisal roman v knjigo življenja in mi danes vzbujajo spomine na marsikateri 15. avgust. Ali poleg teh starih znanecv me je 2141 m visoki Obir (domačini mu pravijo tudi Ojsterc) seznanil tudi z razgledom na nepopisno divno Švico Korotana — in ta se po mojih utisih nahaja v kraljestvu Obira, ki zasluži v polni meri večje zanimanje od naše strani.

Ob povratku je žensko društvo v Železni Kapli tudi na čast taboru planincev priredilo res pravilčno narodno veselico z času primerno igro »Judež«. Slavje je med drugim pozdravil tudi odbornik SPD g. Pavlinič v imenu slovenskih planincev ter jugoslovenskega Štajerja.

Železna Kapla z njeno sosedinjo Belo vred ima še lepo bodočnost, ko se tam razvija in oživi naša industrija, ko tod skozi izteče že zdavno potrebna železnica pod Grintovcem, kjer se nahaja tudi živo srebro. Dotlej pa treba, da se i naše občinstvo v večjem obsegu zanima za te prelepe kraje z dobro in ceneno postrežbo in ki v polni meri zaslužijo naslov: Švica v Korotanu.

jamčeno pravico zahtevati samo jedila brez alkohole pijače. Ali pri nas je prešlo že v kri in meso, če se gost komaj pojavi v gostilno, se mu najpreje ponudi alkohol. Poznamo gostilno, ker se branijo stalnih gostov samo za to, ker ti premalo potrošijo za pijačo. Da, poznamo tudi gostilno, kjer so stalne goste brez odpuvdi takorekoč vrgli ven, ker so premalo potrošili za drago, dvakrat krščeno vino. Ker v Mariboru tudi sicer saj v prometnih ulicah nimamo niti ene slovenske gostilne za nižje in srednje sloje, kjer naj bi bil gost neodvisen od milosti gostilničarja, je otvoritev brezalkoholne nujna krajevna potreba. Čudimo se, da se med našimi krogi nihče ne zanima za tako podjetje. Če bi danes ali jutri tako gostilno otvoril Nемеc ali slovenski klerikalec, o, tedaj bo zabavljanja in zanimanja več ko dovolj.

Razmere na Koroškem. Glede poročil o razmerah v plebiscitnih conah na Koroškem in o tamošnjih odnošajih samih smo prejeli od vodje Ljubljanskega dopisnega urada nastopna pojasnila, s prošnjo, da jih v interesu stvari priobčimo javnosti: Z ozirom na razne deloma nejasne, deloma nasprotujoče si vesti v naših listih o sklepih plebiscitne komisije, ki so se označevali kot uradni, smatram za potrebno, opozoriti našo javnost na dejstvo, da plebiscitna komisija do danes ni izdala razen znane proklamacije še nobenega komunikeja o svojih sklepih. Dobro poučeni krogi so mnenja, da temelji ta molčečnost na enem prvih sklepov plebiscitne komisije. Ako je temu tako in nimam razloga, da bi nad tem dvomil, potem je razumljivo, da tudi naš zastopnik v plebiscitni komisiji ne more oficijelno obveščati naše javnosti o svojem delu. Iz tega pa tudi sledi, da se morejo vesti o sklepih plebiscitne komisije smatrati za uradne, tudi ako jih je prinesel LDU, če niso bile izrecno označene kot uradne. Glasom informacij ki prihajajo od raznih, dobro poučenih strani, pa je položaj na Koroškem tak, da ne daje povoda za neutemeljen pesimizem, kakršnen se je semtertje pojavil v tem pogledu. Res je, da se je na demarkacijski črti med glasovalnima conama A in B osebni in blagovni promet, ki tudi poprej ni bil popolnoma ukinjen, olajšal, in sicer tudi v gospodarsko korist našega ljudstva, toda demarkacijska črta še obstaja in naši orožniki ter naši finančni stražniki izvršujejo ob njej svojo službo. O kaki odstranitvi našega orožništva, ki je vendar del naše uprave, z demarkacijske črte, oziroma iz pasa A, ni niti govora. Tudi naše vojaštvo ostane v pasu A, dokler bo za vzdrževanje reda in miru potrebno. Ravno tako so popolnoma neutemeljene vse vesti, ki se zadnje dni širijo po nekaterih krajih v pasu A, da je namreč plebiscitna komisija premaknila demarkacijsko črto v našo škodo. Resnica je, da je v zadnjih dneh posebna komisija obšla vsa demarkacijsko črto tam, kjer je bila dosedaj. Celo Žrele pri Celovcu, za kateri kraj se je že na mirovni konferenci v Parizu bila huda borba, ostane še nadalje v naši upravi.

Borzna poročila od 14. avgusta. Devize: Beograd 263, Dunaj 2537, Zagreb 65'80; valute: jugoslovenski dinarji 261, avstrijske krone 24'37.

Več demokracije! Vojna je zravnila ali saj zdatno zblžala zastarela stanovska in socialna nasprotja. Kjer se ni mogel uveljaviti duh socializma, je našel pristop duh demokracije. Prekrat je začel pometati s starinskimi plemenitimi naslovi, z visokodonečimi frazami, za najvišje dostojanstvenike je obstojal isti priprosti »gospod!“ kakor med najnižjimi sloji. Omizja v javnih lokalih preje ločena na metre po posameznih stanovih, so se zblžala, tudi združila. Skratka, naše družabno življenje je oživelelo v mnogoobetajočem duhu prave demokracije. Toda prekmalu se je pokazalo, da so bile to kratke sanje. Namesto naprej, je demokracija korakala nazaj do starih naslovov, naziranj in preziranj. Iz javnih in zasebnih uradov so zopet pričele deževati pritožbe o preziranjih višjih do nižjih, šefi, predstojniki uradov prihajajo v urad brez pozdrava, ker je bilo v

za silo navečerjali, že je bilo treba pustivši tam naš »generalštab«, obstoječ iz odbornika in že omenjene praktikantije SPD, odriniti. Ne priporočam, da bi naš nočni juriš na Obir našel še mnogo pošnemalcev.

Človek gre v naravo predvsem, da uživa naravo, ne pa temno noč po temnih strmih gozdovih. Ko smo ob 3. uri zjutraj v koči pod vrhom šteli našo karavano, smo konštatali dva dezerterja; enega so našli, drugi, Lojze, je nekje v gozdu polagal svoji nepoznani dragi nov sonetni venec — brez hujše nesreče. V koči smo dobili polno znanecv tudi iz Ljubljane. Ker so bila ležišča že pred nami vsa »zasedena«, se je naša karavana vtaborila okoli miz in po tleh; koča je za take obiske premajhna.

Solnčni vzhod smo pozdravili na komaj četrti ure od koč oddaljenem vrhu. Ob čistem ozračju je Obir naravnost veličasten s svojim obsežnim razgledom. Zadovoljite se s to trditvijo. Najlepši razgled pa se od tod nudi na naše slovenske planine, izmed katerih sem pozdravil vsepolno starih znanecv. Raz njih, žal povečini meglokritih vršičev so vstajali na videzno mrvi — spomini, katerih

Avstriji predpisano, da so se v takem trenutku zvijala hrbtišča od vrha do tal. V nižjih službah pisarniških slojih se je izvršila „demokracija“ tako, da se namesto invalidov raje sprejemajo ženske moči, ampak zakaj? Predvsem ker se dajo materijelno cenejše izrabljati in — moralno izlorabljati. Ali o tem bo dobro ob priliki se natančneje pogovoriti. Za danes na gorenji naslov nekaj drugega. Te dni smo dobili glede „demokracije“ sledečo pritožbo. Nek poštini uslužbenec je dobival v neki mesnici za svojo bolno ženo semtertja košček za pečeno meso. Znanka, soproga železničarja ji potoži, da za njenega bolnega moža ne dobi boljšega mesa. Ona prva ji odstopi polovico svoje porcije. Ko je zato medsebojno pomoč zvedela soproga višjega uradnika, se je razhudila češ, boljše meso je samo za višje uradnike, za sluge in tako „gospodo“ so dobre tudi — kosti.

Koroški plebiscit. Ponovno pozivamo vse našince, ki imajo glasovalno pravico, naj javijo svoj naslov Narodnem svetu Velikovcev. Glasovalno pravico pa imajo v pasu A brez razlike spola vsi tisti, ki so bili: 1. 1. januarja 1919 stari najmanj 20 let; 2. ki so na dan 1. januarja 1919 stalno bivali v katerikoli občini pasu A, 3. ki poleg teh točk izpolnijo vsaj še enega iz med sledečih treh pogojev: a) rojeni morajo biti v pasu A ali b) stalno so morali bivati v pasu A vsaj od 1. januarja 1912 ali c) ki so v katerikoli občini pasu A pristojni. Isti so pogoji za glasovalno pravico v pasu B. Prijavijo naj se pa tudi tisti, ki dvomijo če imajo glasovalno pravico in sporoče svoj naslov z natančnimi podatki.

Italijanski golobi. Beogradska Tribuna javlja, da je bilo v Beograd poslanih večje število golobov, da bi prenašali pošto v Italijo. List poroča, da je vojno ministrstvo storilo potrebne korake glede te zadeve, opozarja pa tudi policijo na navedeno dejstvo, da ne bodo vršili Italijani vojnisko službo v središču naše države.

Obrtna razstava „Hrvatskega Radiša“ v Zagrebu se odpre 18. avgusta in traja do 3. septembra t. l. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani izposloval je pri obrtnem ravnanstvu južne železnice legitimacije za enkratno polovično vožnjo III. razreda osebnega vlaka od poljubne postaje južne železnice v Zagreb in nazaj. Obrtniki, obrtna društva in zveze, ki se hočejo udeležiti te razstave, naj se obrnejo takoj na Urad za pospeševanje obrti, ki izdaja te legitimacije. Želeti je, da se obrtniki udeležijo te razstave v obilnem številu.

Kongres jugoslovenskih dobrovoljcev za Slovenijo združen z občnim zborom Društva jugoslovenskih dobrovoljcev za Slovenijo se bo vršil letos dne 8. septembra v Ljubljani. Vspored je določen takole: Dopoldne: zadušnica za padle dobrovoljce, popoldne občni zbor Društva jugoslovenskih dobrovoljcev za Slovenijo, a zvečer velik komerz združen z ljudsko veselico. Kongresa se udeležijo vsi slovenski dobrovoljci, kakor tudi vse dobrovoljske organizacije Jugoslavije in zastopniki čeho-slovaških dobrovoljcev.

Gg. pevci Glasbene Matice naj se zasnajlivo udeležijo vaje v forek, dne 17. avg. ob 20. uri zvečer pri Götzu. Odbor.

Poziv Marib. puk. okrožne komande: Rez. praporščak Albert Paulmann, rojen leta 1880, pristojen v Maribor, nadporočnik v pokoju Karl Kaiser, rojen leta 1892 v Mariboru, se pozivljata, da naznanita čimprej svoje naslove mariborski pukovski okružni komandi.

Slovensko tamburaško društvo v Črešnjevcih pri Slov. Bistrici vabi cenjeno občinstvo mesta Maribora in okolice na veliko ljudsko veselico z gledališko igro, godbo, šaljivo pošto, petjem in plesom, ki se vrši dne 22. avgusta 1920 ob 16. uri v gostilni M. Škudnig v Črešnjevcu. Ker je za okrepčilo dobro preskrbljeno pričakuje mnogobrojno udeležbo. Odbor.

Naša trgovska zbornica v Newyorku. V Newyorku je osnovala skupina naših kapitalistov trgovsko zbornico, ki ima nalog olajšati trgovsko poslovanje med jugoslovenskimi državljani in Ameriko.

Za popravo vagonov ozkotirnih železnic. Ministrski svet je odobril pogodbo, sklenjeno med ministrstvom za promet in tvornico v Gradcu za popravo vagonov ozkotirnih železnic.

Seznam v mesecu juliju 1920 v Mariboru izdanih obrtnih pravic: 1. Samida Mihael, Slomškov trg št. 3, trgovina z mešanim blagom. 2. Temerl Franc, Tržaška cesta 71, trgovina z mešanim blagom. 3. Zwerlin Franc, Aleksandrova cesta 28, trgovina s konfekcijskim blagom. 4. Bühl Josip, Kopalniška ulica 9, livarna železa in druge kovine. 5. Drasbacher Ivan, Grajska ulica 2, trgovina z drvni. 6. Mastek Franc, Grajski trg 1, trgovina z mešanim blagom. 7. Smolej Rudolf, Frankopanska ulica 11, trgovina z mešanim blagom. 8. Ličar Jožica, Wildenralnerjeva ulica 17, trgovina z mešanim blagom. 9. Sert Ferdinand, Koroška cesta 21, trgovina z lesom in ogljem. 10. Herzog Rudolf, Slovenska ulica št. 16, trgovina z mešanim blagom. 11. Malenšek Friderik, Jože Vošnjakovo ulica 21, trgovina z lesom in premogom. 12. Straus Hermann, Slomškov trg 2, trgovina z mešanim blagom. 13. Šega Ivan, Tomšičeva ulica št. 32, trgovina z lesom. 14. Kunstek Viktor, Kopitarjeva ulica 6, trgovina z vinom in žganjem. 15. Škvarč Franc, Einspielerjeva ulica 19, podkovski kovač. 16. Pelak Rudolf, Meljska cesta 15, trgovina z lesom. 17. Jug Marija, Frankopanska ulica 10, izdelovanje oblek. 18. Bubak Ernst, Tattenbachova ulica št. 8, tapetnikar, dekorater in izdelovanje odevi. 19. Pravdič Martin, Slomškov trg 14, krojač. 20. Omulec Josip, Koroška ulica 24, glasbenik. 21. Kisovoc Vekoslav, Aleksandrova cesta 11, špedicija. 22. Hmelak Vinko, Slomškov trg 6, trgovina z kolonialnim blagom itd. 23. Minodraš Klara, Pobrežje, trgovina s sadjem. 24. Stefančič Josip, Tržaška cesta 24, trgovina z mešanim blagom. 25. Likawetz Marija, Miklošičeva ulica 2, trgovina s sadjem. 26. Rubbia Rudolf, Vilharjeva ulica 6, trgovina z lesom. 27. Lackner Milica, Koroška cesta 31, izdelovanje belega perila. 28. Blaschewitsch Ferdinand, Stolna ulica 4, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki. 29. Reisman Josip, Prečna ulica 6, trgovska agentura in komisija s specerijskim in manufakturnim blagom ter železom. 30. Lah Franc, Gosposka ulica 17, trgovina z manufakturnim blagom. 31. Penič Marija, Vetrinjska ulica 13, trgovina z mešanim blagom. 32. Majer Franc, Glavni trg 9, trgovina z manufakturnim blagom. 33. Kacijan Katarina, Aleksandrova cesta 6, trgovina s perutnino. 34. Kocijaš Rihard, Koroška cesta 27, prevoznik. 35. Damanjko Alojzij, Vetrinjska ulica 10, sejmar. 36. Obrat Matija, Ribiška ulica 9, trgovina z lesom. 37. Gert Karl, Gosposka ulica 13, trgovina z mešanim blagom. 38. Ogrizek Julijana, Tržaška ulica 69, trgovina s sadjem. 39. Purgaj Ivan, Principova ulica 8, trgovina z mešanim blagom. 40. Arbeiter Jurij, Dravska ulica 8, trgovina s pohištvom. 41. Nedogg Viktor, Frankopanskega ulica 10, pranje perila. 42. Drog Josip, Srkovec 13, trgovina s sadjem. 43. Pinter Ferdinand & Lenart Radoslav, Aleksandrova cesta 32 in 34, trgovina z železom. 44. Glavnik Celestina, Rajčeva ulica 4, trgovina s sadjem. 45. Losinšek Josipina, Tattenbachova ulica 6, trgovina s sadjem. 46. Zwillak Rihard, Koroška cesta 82, trgovina s sadjem. 47. Somrek Katarina, Gubčeva ulica 3, trgovina s sadjem. 48. Kravčun Karl, Tkalska ulica 9, trgovina s sadjem. 49. Rohrej Marija, Krčevina 126, trgovina s sadjem. 50. Svenšek Ivana, Ob železnici 12, trgovina z sadjem. 51. Zorec Marija, Plinarinjska ulica 17, trgovina s sadjem. 52. Kaschl Roza, Krekova ulica 6, trgovina s sadjem. 53. Ekert Ivan, Koroška cesta 76, čevljar. 54. Welak Ida, Sodna ulica 16, izdelovanje oblek. 55. Marini Alfred, Frankopanska ulica št. 51, elektro-mehanik. 56. Tratensšek Jurij,

Mlinska ulica 35, čevljar. 57. Steflič Ida, Kacijanerjeva ulica 22, izdelovanje oblek. 58. Paj Ivan, Krekova ulica 3, čevljar. 59. Hubmann Emerich, Meljska cesta 51, tapetnik. 60. Badoko Marija, Ob železnici 8, branjarija. 61. Klanjšek Franc, Vetrinjska ulica 13, trgovina z mešanim blagom.

Sokolstvo.

Sokolski zlet v Mariboru dne 29. avgusta 1920. Ponovno pozivljamo vsa bratska društva, da takoj javijo svojim župam število udeležnikov in to zadnji čas do 15. t. m. isto Sokolskemu Savezu SHS. Vsa društva so dobila pozive za prijave tudi od zletnega odbora. Poslane pole naj društva točno izpolnijo, prilože denar za obede ter jih odpošljejo Zletnemu odboru v Maribor. Pozivljamo vsa bratska društva, da store svoje dolžnost, kar najbolj točno. Vse priprave za zlet v Mariboru so v najlepšem teku — prijave od vseh strani so velike in je pričakovati ogromne udeležbe. V Maribor vozijo posebni vlaki, katerih odhod bode pravočasno javljen. Vožnja je polovična na vseh progah. Bratje in sestre! Zlet v Mariboru je naša prva večja prireditev po vojni. Dolžnost vsakega Sokola je, da se zleta udeleži. Bratje in sestre, ki se zleta iz ozira vrednih razlogov ne morejo udeležiti, naj posodijo kroz drugim bratom.

Zletne legitimacije, ki opravičujejo k polovični vožnji v Maribor dobe vsa društva pri svojih župah in člani pri svojih društvih.

Narodne noše v Maribor. Pozivljamo vse sestre in Sokolstvu naklonjeno ženstvo, ki se udeleži zleta v Mariboru, da gre v Maribor v narodnih nošah. Pripravljajte skupine v narodnih nošah iz vseh krajev.

Zlet v Mariboru naj bode dostojna manifestacija Sokolstva. Na vse podle napade na Sokolstvo odgovorimo z delom — zato bratje in sestre, ne odlašajte in porabite zadnjih 14 dni za priprave za zlet v Maribor. Po vseh društvih zbirajte zletne fonde, da omogočite slehernemu bratu udeležbo na zletu.

Spored I. pokrajinskega zleta Sokolskega Saveza SHS v Mariboru! Vsi posebni vlaki bodo vozili v Maribor tako, da pridejo tja deloma v soboto zvečer, deloma ponoči. V nedeljo zjutraj se vrše na telovadišču skušnje za proste vaje, po skušnji se vrši obhod po mestu — popoldne javna telovadba. Spored javne telovadbe je sledeči: 1. Simbolične proste vežbe za l. 1920, 2. deški naraščaj — vodi br. Mahorič, 3. vežbe s cvetnimi loki (ženski naraščaj), 4. orodna telovadba članstva, 5. ženske proste vaje za zlet v Pragi l. 1920, 6. »Naprej« — simbolične proste vaje po skladbi »Naprej«, 7. Vežbe z dolgimi palicami v trojicah (moški naraščaj), 8. simbolično — ritmične proste vežbe za l. 1920 (člani, članice).

Zadnje vesti.

Vladna kriza — zopet poslabšana.

LDU Beograd, 14. avgusta. Danes od 11. do četrta na 14. uro so imeli ministri parlamentarne zajednice sestanek v kabinetu ministrskega predsednika dr. Vesnića. Doktor Vesnić je obrazložil položaj ter apeliral na prisotne, naj pristanejo na točke sporazuma, ki se je sklenil pri zadnjem sestanku. Dr. M. Drinković in dr. Ivica Kovačević sta v imenu narodnega kluba izjavila, da bosta podala končno veljavno izjavo takoj, ko sklenejo to člani njih klubov. Sestanek narodnega kluba se vrši jutri.

LDU Beograd, 14. avgusta. Jugoslov. klub je izjavil ministrskemu predsedniku, da je pripravljen podpisati zapisnik sporazuma po svojem zastopniku ministru dr. Korošču.

Narodni klub se protivi povišanju železniških tarifov za 300 odstotkov.

LDU Zagreb, 15. avg. »Obzor« javlja iz Beograda: Kriza je došla na mrtvo točko, vendar pa vsled tega položaj ni težji kakor je bil doslej. V Beograd so došli zastopniki hrvatske zajednice. Pred odhodom iz Zagreba so imeli konferenco, na kateri je bil potrjen osnutek sporazuma. Sklenili so, da bodo zavzeli v Beogradu svoje stališče.

Dr. Beneš v Beogradu.

LDU Beograd, 14. avgusta. Semkaj je dospel dr. Edvard Beneš, čehoslovaški minister za zunanje stvari. Kakor se doznava, bo priredil regent Aleksander jutri galadiner v čast visokemu gostu.

LDU Zagreb, 16. avgusta. »Narodna politika« javlja iz Beograda, da je prihod čehoslovaškega ministra za zunanje stvari, dr. Beneša v zvezi z ustanovitvijo zveze med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Vsi tozadevni sklepi bodo objavljeni, ker vlada noče sklepati tajnih pogodb.

Razmejitvena komisija.

Maribor, 16. avgusta. Razmejitvena komisija je v svoji sobotni, kakor tudi v seji danes dopoldan napravljala le o formalnih in materjalnih vprašanjih. Do meritornega dela še ni prišlo. Prihodnja seja se vrši v sredo.

Kolera v Bački.

LDU Osjek, 14. avgusta. V Petrovem selu v Bački se je pojavilo več slučajev kolere. Obolelo je šest oseb. Ena je umrla.

Rusko-poljska pogajanja.

LDU Varšava, 14. avgusta. (Presbiero). Poljski parlamentarji so se 12. t. m. povrnilo s

fronte. Sporazumeli so se z zastopniki sovjetske vlade glede sestanka delegatov v svrhu pogajanj za premirje in mir v Minsku. Poljsko delegacijo tvorijo državni podtajnik Dombrowski in Wroblewski ter zastopniki parlamenta in generalnega štaba. Delegacije bodo prekoračile fronto dne 14. t. m. zjutraj. Časnikarjem je pristop dovoljen.

Laško slavje na Sušaku.

LDU Bakar, 14. avgusta. Dne 12. t. m. je na Sušaku slavila brigada Lombardi obletnico neke svoje zmage, za katero pa nihče ne ve. Govoril je tudi general Facini. Rekel je, da je gledal, ko so vojaki kopali okope na črti, s katere se vidi tudi Sušak ter da se mu je zdelo, da je v očeh vojakov vprašanje: Oče, ali je ta posel za obrambo ali za napad? Za napad in za obrambo, je general sedaj odgovoril. »Vedetta d' Italia« pristavlja, da so te besede napravile na vojake in na častnike izreden vtis.

Naše poslaništvo pri dunajski vladi.

LDU Beograd, 14. avgusta. Z ozirom na to, da je mirovna pogodba ratificirana, je kraljeva vlada ustanovila na Dunaju poslaništvo in imenovala za upravnika dr. Miloslava Jankovića, ki je svoje poverljivo pismo izročil avstrijskemu državnemu tajniku za zunanje stvari, dr. Rennerju.

Dan »Svobode« v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 15. avgusta. Danes so praznovala socialdemokratske kulturne organizacije iz Slovenije, včlanjene v kulturni organizaciji »Svoboda« svoj dan. Na to proslavo so prišli tudi udeleženci iz več krajev

Slovenije. Dopoldne je bilo v veliki dvoran »Uniona« zborovanje socialdemokratskih kulturnih in omladinskih organizacij, nakar so udeleženci z godbo na čelu in rdečimi zastavami v izprevidu korakali po mestu. Popoldne je bila veselica na Vevčah pri Ljubljani.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Zmožen o skrbnik (majer) se sprejme pri Mariji Linninger, Koroščeva ul. 319 2—2

Zmožen planšar (Schweizer) za 30—40 krav se proti dobrem plačilu takoj sprejme. Marija Linninger, Koroščeva ul. 318 2—2

Na prodaj: Pohišto, perilo, obleke in druge reči. Gregorčičeva ulica št. 14, I. nadstropje, vrata 5. 325

Krasen glasovir na prodaj. Sodna ulica 23, parter levo. 326 2—1

Zeleno žido, močne zaboje in palice za zaves se prodaj. Vprašati Zrinjskega trg št. 3, II. nadstr., levo. 324

Dve svileni obleki, starinski, pripravni za narodno nošo, na prodaj. Maistrova ulica 17, vrata 2, od 14—16. 327

Čisto nove bele hlače in par čevljev št. 44 se prodaj. Vpraša se: Vrazova ul. 6, prtlj., levo.

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Gonilni jermeni

za stroje iz pravega usnja in patent. gonil. jermeni (Fessler), dalje različne vprege za konje iz črnega ali rujava usnja, pasje torbice, pasovi za Sokole od K 70—120.

IV. Kravos, Maribor

Trgov.: Aleksandrova cesta 13 (poleg sped. »Balkan«). Sedlarska delavnica: Koroška c. št. 17. 5—4

Mariborska tiskarna

d. d.

(lastnica tiskarn Kralik in Rabič)

priporoča

vsakovrstne tiskovine, vizitnice, programe, lepake, letake, vabila itd. itd.

Kljub jako zvišanim cenam pri delavskih mezdah, se cene za izdelke niso razmeroma tako zvišale.